

սան, Ֆրանկլին Բույոնի միջոցով, փնտրում էր քեմիականների բարեկամութիւնը՝ անգամ Կիլիկիան պարպելու դնով: Իտալիան բացառապէս կերպով օգնում էր Անատոլիոյ ըմբոստներին: Մեծ օգնութիւն էր ցոյց տալիս և Խորհրդ. Ռուսաստանը. «բոլշեւիկեան բանակը, գրում էր օգոս. 16-ին Քեազիմ Կարաբեքիրը, իր թշնամիներին քայքայելու և բնաջնջելու ջրջանում է գտնուում: Մեր ժողովուրդը վկայ պէտք է լինի և յունական բանակի փլուզումին: Բացի այդ, Արդ. իսլամական բանակը (բոլշեւիկեան) հասել է մեզ օգնութեան. նա անցել է մեր կովկասեան սահմանը: Մեր դաշնակից բոլշեւիկները անընդհատ մատակարարում են մեզ զէնք ու ռազմամթերք: Կարող ենք վստահ լինել, որ վատ օրերը մեզ համար անցել են արդէն»:

Սակայն, մասամբ բոլշեւիկների ազդեցութեան տակ և մասամբ, յունական ճակատի դէպքերի փոփոխութեան հետեւանքով, այլ և այն պատճառով, որ Հայաստանի ձեռն ու ոտը փաստօրէն կապւած էր Խորհրդային Ազրբէջանի և բոլշեւիկների կողմից, գուցէ և ներքին հակամարտութիւններից գրգռւած՝ Մուստաֆա Քեմալը վարանում էր վճռական գործողութիւնների տնցնելու: Ընդհակառակը, Քեազիմ Կարաբեքիրը պահանջում էր անյապաղ պատերազմ յայտարարել Հայաստանին: Ըստ երեւոյթին, այս հողի վրա սուր տարակարծութիւն կար միլիական երկու պետերի միջև: Այս տեսակէտից, չափից աւելի հետաքրքրական վաւերագիր է «Էնկիլըրի ազգային կառավարութեան սպայակոյտի պետ զնդ. Ըմէթի» 1336թ. (1920) օգոս. 1 նամակը՝ ուղղւած «Նորին գերազանցութեան 15րդ զօրաբաժնի և հայկական ճակատի հրամանատար Քեազիմ Կարաբեքիր փաշային»:

«Ձերդ գերազանցութիւն, գրում էր Ըմէթը, Ներկայացուցչական Ժողովը Մուստաֆա փաշայի նախագահութեան տակ, ծանօթանալով Ձեր և Սեյիտհէգդին բէյի Ազգային Մեծ Ժողովին ներկայացրած հիմունքներին և գտնելով ամէն կասկածից դուրս ձեր հայրենասիրական զգացմունքը, որ ազացուցւած է ձեր գործերով էլ, յանձնարարեց ինձ միանգամ էլ հաղորդել ձեզ հետեւեալը:

Ներկայացուցչական Ժողովը, հակառակ մեր վիճակի թուլութեան, այլ և Յունաստանի յանկարծական յարձակման, պահելով հաւատն ու պաշարիւնութիւնը՝ չի ընկճում, որովհետեւ իրերի նման դրութիւնը նախատեսւած էր դեռ Երզրումի խորհրդածոցովից և համապատասխան միջոցներ էլ ձեռք էին առնւած:

Դուք տեսնում էք զրազրութիւնից, մեր և բարձր հրամանատարութեան միջև, որ այն դէպքերը, որոնք պիտի վճռեն մեր ժողովրդի և նոյնիսկ ամբողջ մահմեդական աշխարհի և իսլամութեան ճակատադիրը, պիտի ունենան եւրոպական, այլ և կենտրոնական-ասիական նշանակութիւն: Այդ երկրներում արեւնը շարունակում է հոսել այժմ էլ: Թիւրք բանակը զոհերի գնով պէտք է ապահովէ մեր ժողովրդի ազատութիւնը, որ խոստացել է նրան:

Իրերի այս վիճակում բոլոր հայրենասէրները, իմանալով ձեր անջատ գործունէութեան ձգտումը՝ վհատուում են: Դուք գտնուում էք ըստ ամենայնի մեր յարգանքի և վստահութեան արժանի երկու զօրաբաժինների զլուխը: Մինչդեռ մեր թշնամիները, իրենց նպովեալ բարեկամների հետ, սպասում են մեր ուժերի պառակտման և մեր միութեան խախտման. նրանց օւրախացնում է ամէն մի երեւոյթ այդ ուղղութեամբ: